



## Monumentnummer\*: 515328

Smallepad 5  
3811 MG Amersfoort  
Postbus 1600  
3800 BP Amersfoort  
[www.cultureelerfgoed.nl](http://www.cultureelerfgoed.nl)

T 033 421 74 56  
E [info@cultureelerfgoed.nl](mailto:info@cultureelerfgoed.nl)

Status rijksmonument  
Inschrijving register\* 19 maart 2001  
Kadaster deel/nr 82773/110

Woonplaats\* Gemeente\* Provincie\*  
Uithuizen Het Hogeland Groningen

Locatiennaam Locatieomschrijving  
Uithuizen

Kadastrale gemeente\* Sectie\* Kadastraal object\* Appartement aanduiding Grondperceel  
Uithuizen E 1904

### Omschrijving\*\*

#### Inleiding

ZAALKERK met aangebouwde KOSTERSWONING en KERKERAADSKAMER, getuige de gevelsteen gebouwd in 1868 in een Eclectische trant voor de Doopsgezinde gemeente van Uithuizen. De oude kerk uit 1735 bleek in het eerste kwart van de negentiende eeuw zeer vervallen. Door de bloei van het Doopsgezinde geloof na 1850 werd in 1868 nieuwbouw mogelijk. Hiervoor werd het naastgelegen huis aangekocht. Aan de voorzijde van de kerk bevinden zich twee uitbouwen. De koster woonde vroeger in het noordwestelijke gedeelte waar hij een eigen ingang had. De kerkeraadskamer bevindt zich in het zuidwestelijke gedeelte. De Neo-Classicistische preekstoel uit circa 1775 is afkomstig uit de oude kerk. Het orgel wordt wegens te weinig monumentale waarde niet van rijkswege beschermd. Rond 1950 zijn de banken verwijderd en is de vloer verhoogd; de vloer is echter in 1986 weer verlaagd tot het oude niveau. In 1992 is de stoep van arduinsteen vervangen door een stoep van baksteen.

De kerk is vrij gelegen in het groen op de hoek van de Mennonietenkerkstraat en de Hoogstraat en wordt van de weg gescheiden door een eenvoudig tweede helft negentiende-eeuws ijzeren HEK met gegroefde balusters. Aan het begin van het toegangspad naar de kerk is een enkelvoudig beweegbaar deel geplaatst.

#### Omschrijving

\* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

\*\* Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Drie-beukige, langwerpige ZAALKERK met drie-zijdige absis, opgetrokken in rood-bruine baksteen en gedekt door een schilddak met zwarte geglazuurde platte Friese pannen, waartegen een topgevel is geplaatst. Aan zowel de noordwest- als zuidwestzijde een uitbouw, gedekt door een zadeldak met zwarte gegolfde Friese pannen. De vierentwintigruits vensters hebben een half rond bovenlicht met decoratieve gietijzeren roedenverdeling onder een wit gepleisterde wenkbrauwboog.

De symmetrische voorgevel aan de westzijde is wit gepleisterd en heeft een geschilderd trasraam. De gevel wordt door zes pilasters, waarin rozetankers, met geprofileerde dekplaten in vijf vlakken verdeeld en versierd door een opklimmend fries. De entree bevindt zich in het middelste vlak en heeft een dubbele houten paneel deur, waarboven een half rond bovenlicht met decoratieve gietijzeren roedenverdeling onder wenkbrauwboog; niet-originele stoep. Boven de entree een venster en in de top een gevelsteen van natuursteen waarin 1868 gegraveerd. De top wordt bekroond met een gietijzeren ornament. Naast de entree bevinden zich twee vensters.

De noord-, oost- en zuidgevel hebben een iets vooruitspringend trasraam van klinkersteen en worden geleed door gemetselde pilasters waartussen vensters.

In beide uitbouwen bevindt zich een twintigruits venster met een decoratief gietijzeren bovenlicht onder een gepleisterde wenkbrauwboog. In de uitbouw aan de noordwestzijde bevindt zich tevens een houten opgeklampte deur met bovenlicht met decoratieve roedenverdeling onder wenkbrauwboog.

In het INTERIEUR zijn ondermeer van belang: het houten tongewelf, verstevigd door ijzeren trekstangen, waarin drie luchtroosters, de centraal gelegen hal met granito vloer, de houten orgelkas met opengewerkte decoratieve vleugels en de houten preekstoel in de absis met ronde kuip en borstwering van gesneden paneelwerk, die rust op een rechthoekige voet en wordt afgedekt door een rond klankbord. De preekstoel is bereikbaar door middel van een houten trap aan de oostzijde. Orgel en orgelkas zijn niet van waarde uit het oogpunt van monumentenzorg.

#### Waardering

Kerk met aangebouwde kosterwoning en kerkeradskamer en hek van algemeen belang vanwege cultuur- en architectuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een eenvoudige Doopsgezinde kerk uit 1868 in de provincie Groningen in Eclectische stijl
- vanwege de sobere Eclectische vormgeving
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van het exterieur en delen van het interieur
- vanwege de beeldbepalende ligging in het dorp Uithuizen
- als herinnering aan de bloei van het Doopsgezinde geloof na 1850.

*Hoofdcategorie*

Religieuze gebouwen

*Subcategorie*

Kerk en kerkonderdeel

*Functie*

Kerk

\* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

\*\* Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument